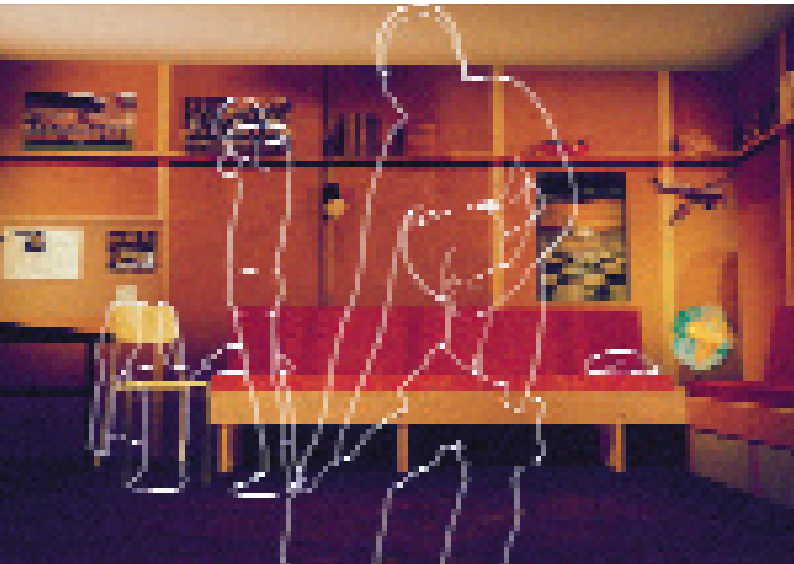

Aldrig som första gången!

I *Aldrig som första gången!* berättar fyra personer om sin sexuella debut. Fyra berättelser som Jonas Odell haft som utgångspunkt för sin animation. Fyra berättelser med olika temperament. Roliga, sorgliga. En är ganska saklig, en annan sorglig och svart. Alla utifrån heterosexuella erfarenheter. En finstämd och bitvis rolig kortfilm och en bra språngbräda att tala om ett känsligt ämne utifrån.

Rekommenderad från åk 7

EN FILMHANDLEDNING AV
ANDREAS HOFFSTEN & LOUISE LAGERSTRÖM

Handling

Filmen består av fyra korta historier kring hur det var första gången "man gjorde det". Dokumentära, anonyma berättelser som bygger på verkliga intervjuer gjorda hösten 2002.

I den första berättar en kille om hur han som 15-åring blev bjuden till en 50-talsfest. Han klädde sig som Buddy Holly och började dansa med en gammal tjejkompis. En så kallad tryckare som blev alltmer erotisk. Det slutar med att de två går in på en toalett för att ha sex. "Har du kondom?" frågar hon. Nää, svarar han och rusar ner till sin coola polare som "hade gjort det" och var rätt kaxig och nu dessutom lite full. Men, han har en kondom, som vännen får och sen rusar tillbaka med hopp om att tjejen fortfarande är kvar. Det är hon. Och de har sex.

– Jag är inne, jag gör det!, förmedlar vår hjälte till sin partner. Jo, jo, jag vet. Svarar hon.

Efteråt stegar de ut och det var som att kliva ner från Olympen. Och nästan roligast av allt var att hans gamle coola polare var så sur. Statusen var som bortblåst.

I den andra filmen berättar en flicka om hur hon som 14-åring förlorade sin oskuld.

– Vi hade varit tillsammans i två år och successivt, steg för steg varje lördag närmat oss det oundvikliga. Små steg, men stora för oss.

Först lite gitarrspel, sen kyssar, därpå ett för var gång alltmer långt gånget hånglande. Så en dag är de helt nakna bägge två. Dagen D då allt skall ske och den uppbyggda, laddade stämningen av förväntan är förstås rejäl. Så ligger de med varandra.

– Dagen därpå gjorde vi slut. Uppdraget var klart, det var liksom inte mer att göra.

Avsnitt nummer tre har ett mer mollstämt tonläge och handlar om hur en äldre man våldför sig på flickan som berättar.

Tillsammans med några kompisar hade de druckit sig lite fulla och följt med några äldre killar hem där de fortsätter att dricka. Hennes kompisar försvinner med den ena killen och hon blir kvar med den andre som alltmer hårdfört kräver att hon skall göra vissa saker. Hon berättar hur hon suger av honom, känslan av äckel, hur hon spottar och sen får en smäll. Hon fortsätter dricka och minns sen inget mer innan hon vaknar, utan en tråd på kroppen.

– Jag vet inte vad som hände, inte ens om jag blev av med oskulden. Sen gick vi iväg och jag minns hur han sitter vid köksbordet och gråter.

Den sista historien är en äldre mans ömsinta berättelse om hur det kunde gå till när han som ung student på 1920-talet första gången älskade med en kvinna. På den tiden var allt så skuldbelagt: "Vi visste ingenting, vi fick inget veta i skolan så vi trodde nästan att kvinnan blev med barn genom brevväxling", berättar mannen och fortsätter:

– Men det var en så stark upplevelse och vi var rädda om varandra eftersom vi var så osäkra. Och det gick bra! Efteråt kände jag mig som en hel människa och jag kände att det här är någonting jag aldrig kommer att glömma. Och det gjorde jag ju inte heller!, avslutar mannen sin berättelse om "den första gången".

Myten kring första gången

Det finns en väl utvecklad mytbildning kring hur det var den första gången – eller kanske snarare hur det bör vara. En skimrande romantisk upplevelse som får en att sväva på små skära moln. Så blir det naturligtvis sällan även om det förekommer så som i fallet med den äldre mennens historia i den fjärde och sista berättelsen. Men hur den än blev – det är något som de flesta av oss kommer ihåg vare sig det är ett kärt eller soligt minne.

Myten kring oskulden har sett och ser olika ut i olika

tider och olika kulturer. Den orörda kvinnan är fortfarande en förhärskande bild i många delar av världen ur kulturella och religiösa aspekter. Kvinnans oskuld är ett heligt sigill som männen styr över och vars symbolvärde är intimt förknippat med kvinnans värde. Det är inte en dominerande uppfattning i vår kultur men inte desto mindre finns andra myter. Den första berättelsen visar att den killen som redan gjort det har försprång som initierad som han gärna vill vara ensam om.

- Hur ser mytbildningen idag ut kring ”första gången”? Är det en erfarenhet man vill dela med sig av eller hålla hemlig? Överdriver man gärna hur positivt det var? Vågar man stå på sig och inte falla för gruppträck? Vad har man uppnått med sin sexdebut? Status? Mognad? Eller är det något man bara skall igenom – det är sen det roliga börjar?

De fyra berättelserna är väldigt olika men säkert typiska och representativa. Lyckade och misslyckade, känslomässiga triumfer, eller abrupt genomförda samlag. Fundera över hur ni upplever de enskilda historierna. Var det någon som drabbade er mer än andra?

Filmens stil

Filmens fyra olika berättelser skiljer sig stilmässigt markant från varandra. Alla har en stil som estetiskt ansluter sig till den berättelse de illustrerar. Alltifrån det romantiska över det svartvita via en klatchig anarkistisk till en närmast blodlös ytlig streckgubbestil. Rösternas saklighet står lite i kontrast till de som berättas eftersom det är ett svårt ämne och inte något man vill delge hela världen.

- Resonera kring hur de olika berättelserna är tecknade i förhållande till själva berättelsen. Läger stilen till ytterligare en dimension till historierna? Titta på var och en av de fyra berättelserna och se på hur stilen knyter an till historien.

- Blir den animerade inramningen distansnerande eller skulle det vara pinsamt om riktiga människor satt och berättade direkt i dokumentära bilder?

Alkohol – hjälp eller stjälp?

I två av berättelserna förekommer alkohol som en komponent i historien. Den första delen utspelar sig på en fest där många dricker för att få bort den värsta nervositeten. I den svartare av berättelserna, om flickan som kanske blev våldtagen, är spriten en avgörande faktor. I den förra alltså förhållandevis positivt, i den andra med klart negativa förtecken vad gäller alkoholens roll.

Det är lätt och ganska opportunt att vara odelat negativ till alkohol och ungdomar. Lika fullt vet vi att det är något de flesta förr eller senare provar på. Hur är elevernas syn på alkohol, är det en hjälp exempelvis inför den sexuella debuten, eller är det enbart negativt?

Könsroller

Kring sex precis som kring det mesta här i livet finns det mer eller mindre fasta, kulturbetingade könsroller som vi antingen lever med och accepterar eller tar spjörn och protesterar emot. I gängna tider var det mannen som

skulle ta det första steget och kurtisera kvinnan och sedan fria. Hon hade sina medel med ögonkast och strategiskt tappade spetsnäsdukar. Idag är rollerna både mer utsuddade samtidigt som gamla könsroller och fördomar visat sig vara seglivade och ibland cementerade. Moderna tjejer förväntas både ta mer initiativ samtidigt som de riskerar att bli kallade ’lössläppta’, i värsta fall horor.

- Hur ser ni på könsrollerna, utgör de hinder eller kan de rentav kännas som något att gömma sig bakom, eller ta hjälp av i vissa situationer? Är budskapen dubbla? Är pressen olika på tjejer och killar? Hur ser den ut?

Då och nu

Den äldre mannens berättelse visar att alla tider har haft sin syn på sex, sina moraliska koder och sociala regler. När han var ung på 20-talet florerade myter om att man kunde fastna i varandra och flickorna kunde förblöda. Idag finns snarare en press att vara sexuellt avancerad redan från början. Debatten har bland annat kretsat kring hur porr, som numera finns i var mans hem, påverkat ungas syn på sexualitet. Gruppsex och analsex har blivit någon slags norm. Samtidigt är förväntningarna inför första gången universella och tidlösa. Något som de flesta vill värna om och uppleva i sin egen takt utifrån egna känslor och behov.

- Varifrån hämtar unga sin sexualundervisning idag? Har porren någon inverkan på deras syn på sex? Om man historiskt sett haft en skuldbelagd inställning hur är det idag? Vilka fördelar finns med en öppnare syn på sex? Finns det något av gamla tiders ideal som var bra och som gått förlorade? Kan man tala med sina föräldrar eller lärare om sex?

- Det offentliga rummet blir allt mer sexualiserat genom reklam, musik, film och tidningar. Tar bilden av att ha det perfekta sexlivet över? Kan ungdomarna behålla en realistisk syn på sexualitet trots bombardemanget av massmediala till synes ouppnåeliga ideal?

- Gamla tiders pigromaner förmedlade en mycket romantisk syn på kärleken. Hur ser det ut idag i veckotidningar av typen Frida, Mitt livs novell etc, har bilden förändrats? Vilken förväntan förmedlas idag i media, i tidningar, böcker och på film, känns den bra eller kravfull?

Produktionsuppgifter

Sverige 2006

Producent: Susanne Granlöf

Regi, design & klippning: Jonas Odell

Musik: Krister Linder

Tekniska uppgifter

Speltid: 15 min

Format: 35 mm/dvd

Ljudsystem: Dolby digital

Censur: Från 11 år

Distribution

Folkets Bio, Box 2068, 103 12 Stockholm Tel 08-545 275 23,

fax 08-545 275 27 www.folketsbio.se

På dvd distribueras filmen av: Kunskapsmedia, Fredhällsgatan 3,

112 54 Stockholm Tel 08-545 634 60 www.kunskapsmedia.se